

Hippocrates Chymicus. 61

Sal tartari medium quoddam inter minerale & vegetabile, ob id facile amborum naturam amplectitur) & sic pergit &c. Hæc de differentia alcalium fixorum indigitasse sufficiunt.

*Nunc de Alkali Animalium
volatili.*

CAPVT XI.

Quemadmodum alcalia fixa, acida omnia absorbent, & iuxta acidi naturam in salsum mutant, vt supra ostendi; sic etiam alcalia volatilia omnium animalium, ex quorumcunque partibus elicitæ, etiam in salsum vertuntur, acidi proprietatem imitantia. Et quemadmodum vrina continet alcali volatile, per fermentum a putredinis; sic sudor, sanguis, caro, ossa, & carnes omnium animalium diuerso fermento, quodlibet iuxta

a quid sit
fermentum
paulò post
ostendam.

E

virtutem loco innatam. Et sicut de alcalibus fixis, differentiam intrinsecam cum Mercurio sublimato soluto, & in sale tartari singularem prærogatiuam; sic & in his volatilibus suam rempublicam in progressu ostendam.

Omniū quidem animalium alcali, urinae, sanguinis, sudoris (etiam calculorum omnium animalium) serpentum, ranarum &c. simile quiddam est. Mercurium ex supradictâ solutione præcipitant coloris candidi, ita ut nullam differentiam hac mechanicâ cernere licuerit; adeoque hoc alcali non est saporis salis, ut Reformator solâ opinione docet: salis enim, ut demonstravi, Mercurium ex dictâ solutione non præcipitant; recipit autem formam iuxta acidi proprietatem, ut clariùs in progressu patebit.

*Alcalia omnium animalium sunt similia, & uacua serpo-
ra.*

Occulta qualitas est fermentum loci, de quo postea.

Hanc mumialem vel specificam differentiam (quam occultam vocant) notarunt veteres: ob-

Hippocrates Chymicus. 63

seruarunt, inquam, quod alcali volatile combibit tantum de sale cireniaco, quantum pro sui constantia & saturitate sufficeret, pro sale armoniaco artificiali; adeo ut alcali urinae, cum acidam parte salis dicti, tam strictè sese inuicem sunt amplexa, ut per se diuortium non patiuntur: sal enim urinae, cum in ignis tortura fugam tentat, rapit secum acidam partem, quam sorpsit, & simul sublimantur in sal armoniacum artificiale.

Sal armoniacum artificiale.

Quod verò sal commune, vel nostrum, vel armoniacum Veterum habeat acidam partem, extra ignem communicabilem, id probatur hac mechanicà.

In sal nimirum resolutum stilla liquorem tartari, & in paucis momentis videbis terream partem separari, & alcali tartari acidum amplecti, de quo clariùs postea. Sic citra distillationis artem, Veteres viperinum alcali, sali armoniaco naturali associate tentarunt.

Sal commune acidofalsus.

*Lib. 1. de
Sisra.*

Veteres itaque postquam occultam alcalium (ex animalibus) volatilium differentiam, & salis communis & cireniaci aciditatem ex Hippocrate a sub facultatum nomine animaduertent, ceperunt strutificare vipersas, cum sale armoniaco vel cireniaco naturali, vt ait Plinius supra citato loco; sicut viderunt de vrina & sale, eo fine vt viperarum alcali combiberet tantum de acido sale, quantum sufficeret, ne sponte in fugam abiret. Hanc compositionem tunc non sine leui coniecturâ vocarunt sal Theriacale, eò quod didicerant viperarum carnem, multa venena superare (imò ingenioso viperino decocto, non semel Gallicam luem in delicatulis extinxi) ac consequenter, ratione mumialis fermenti, eandem facultatem alcali viperinum continere debere, signum est.

fol. 481.

Hæc Veterum contemplatio, non tam infantilis & absurda videtur, vt Reformator b in

Hippocrates Chymicus. 65
textu scribillat, is ipse sanè ab-
surdior multò, quod auorum
memorandas excogitationes non
intellexit. Quod verò illis inicit
non habuisse purificandi artem,
verum quidem est, sed propte-
rea non sunt calumniandi, neque
honor illis detrahendus, multò
minus cachinno exponendi, sic
enim iubet Doctor meus: post
multa sæcula fortasse deridebitur
& Reformator, quòd tam absur-
da suo tempore scripserit; nun-
quam enim deerit occasio, post
mille millia annorum, noua &
meliora inueniendi & addiscen-
di, eò quod rerum natura a sa-
era sua, non simul tradat: illius
arcana non promiscuè, nec omni-
bus patent reducta, & in inte-
riore sacrario clausa: ex quibus
aliud hæc ætas, aliud quæ post nos
subibit, accipiet. Audi & Hip-
pocratem meum multò mode-
stius de hac re loquentem b.

a Seneca lib.
7. quest. na-
tural. cap.
31.

b Lib. 1. de
diata.

66 *Ottonis Tachenij*
dandi potius omnes, quod inue-
stigare conati sunt.

His intellectis, videamus nunc
qualem prerogatiuam & prae-
cellentiam habeat sal viperinum
Reformatoris prae Veterum in-
uentis; quod illi praeparare ten-
tarunt facili operatione: hic
magno sumptu, operoso labore,
pomposo, & solenni ostentatione
ac triumpho.

a Pharm.
fol. 486.

Distillatum viperinum alcali
(sub titulo *a* proprio) ex re-
torta, combibit spiritum salis
communis acidum, quem osten-
di citra distillationis artem, cum
addito alcali, separabilem esse: ex
illâ copulâ, acidum nimirum salis &
alcali viperini, fit sal commune.

*b Sal vipe-
rinum Re-
formatoris
est sal com-
mune.*

b Istud sal commune, cum igne
arenæ si presseris, eleuatur in sal
armoniacum artificiale, omnes
eius proprietates habens, quod
probatum hac mechanicâ.

Commisce puluerem salis tar-
tari, id est, alcali tartari fixum
cum æquali parte salis viperini
Reformatoris, hanc mixturam

Hippocrates Chymicus. 67

distilla per retortam in arena positam, & videbis statim alcali ex viperis per collum ascendere, eò quod fixum alcali tartari, apprehendit salem acidum; tunc alcali viperinum acidum socium lubens derelinquit, dum cogitur à calore in fugam abire. Fac idem cum sale armoniaco vulgari, & differentiam nullam deprehendes: adeòque quod Veteres cum salis corpore, Reformator cum salis spiritu, maiori cum labore & sumptu perficit: & si Veterum sal viperinum erat inutile, ut ait Reformator, sic & suum eandem habebit proprietatem. Cum verò istud alcali, ex sale armoniaco vulgari, cum sale tartari sit pulsum, tunc habebis spiritum urinae vel alcali urinae purum & siccum, quem Reformator ineptissimè spiritum salis armoniaci falsum vocat: sicut & eadem stupiditate illud acetum, quod ex farina cum sale armoniaco commixtâ ex retorta distillat, spiritum salis armoniaci

Alcali viperinum purum.

Alcali urinae purum.

*in appendice
ad animad-
vers. fol.
73. & 74.*

acidum appellat *a*, additque hanc
sesquipedalem crassitiem; hi ambo
spiritus, ex sale armoniaco, aci-
dus & salsus (& ambo ne gut-
tam quidem de sale armoniaco
continent) ex vno subiecto licet
producti; sibi inuicem tamen con-
trarij sunt, ac simul iuncti sese
mutuo destruunt: propterea phar-
macopai, *salsa & acida* distin-
guere sciunt. Sed Reformatores
eos admodum rusticè de saporibus
informant, imò docere alios
præsumit quod ipsemet ignorat:
inter infinita alia mihi testis est
aqua ad Auditum Mindereri.

*Aqua ad
auditum
Mindereri.*

Hæc enim aqua pro funda-
mento habet urinam & acetum,
hanc mixtionem non solùm re-
probat Reformatores, quatenus
credit sine vltiore inquisitione,
salsum & acidum inter se planè
destrui: ignorans quòd destructio
vnius, sit generatio alterius; sic
opinionem suam, vt simia catulos
suos amplectitur: sed insuper
conuictijs, opprobrijs & calum-
nijs aspergit virum optimum.

Hippocrates Chymicus. 69

qui experientiam candidè & sine
fuco, publico bono communi-
cavit. His licet omnibus cogni-
tis, Reformator more suo in
Appendice a sic scribillat: præter
plurima absurda, video acetum
& urinam affundi, quæ inuicem
planè contraria sunt: nam urina
animalis distillata præbet spiri-
tum salinum acrem, acetosorum
spirituum omnium destructorem.
Hæc ille.

a Ad ani-
madu. fol.
336.

Haecenus autem demonstraui
ego, urinæ sal volatile nullo mo-
do esse saluum, sed alcalizatum,
& ob id acido mistum, fit ex his
duobus sapor salsus: ex commi-
stione igitur alcali volatilis urinæ,
& aceti distillati, quæ ambo nun-
quam concresecunt, fit distillabilis,
salsus & penetrantissimus liquor;
& dubito vtrum in natura sit
aliquid subtilius (à simplici com-
mitione) in antiqua oppila-
tione: ea de causa Mindererus
ingeniosissimus, rectè & since-
ro iudicio, hunc in obauditione
& auditus difficultate, lau-

*Sine laesione
& dolore,
corneam
unicam
peruadit,
& macu-
las albas in
pupilla à
variolis ibi-
dem relictas
dissoluit.*

*Inscius quæ
non capit,
carpit.*

*a Præcep-
tionum lib.*

dat & proponit, eò quod falsus sit sudor, vt probabitur, & propter symbolum, hæc distillata aqua falsa & volatilis, membranã tympani peruadit, imò lubenter admittitur. Dixi falsum esse hunc spiritum, probaturque experi-entiã: Mercurium enim ex sæpiùs nominatã solutione non præcipitat, sicut & reliqua falsa, quæ iuxta Galeni sententiam incidunt, attenuant, discutiunt excrementa, sicant, virtutem colligunt & roborant, & id in rudi falsis mole, quid ni spiritus hic subtilissimus falsus? Iudicent nunc periti, numnè indignè perstringatur hîc ab impostoribus Mindererus ille doctissimus? Reformator Hippocratem malè intellexit, vbi *Medicum*, inquit, *a ratione utentem, alterum nunquam inuidiosè calumniaturum, sic enim animi impotentiã proderit.*

Videamus nunc sal tartari, quod acidum combibendo, ab alcali viperino separauerat, & in retorta remansit, illud vocant.

Hippocrates Chymicus. 71

(sed indignè) caput mortuum, præsertim illud à sale armoniaco vulgari; è quo spiritus urinæ prolectus est: istud caput mortuum, ex acido & alcali est compositum, & erit sine dubio falsi saporis, sicut sal viperinum Reformatoris, vt & sal armoniacum vulgare, sicut sæpiùs dictum & ostensum fuit; repeto hîc aliud mechanicum pro confirmatione.

Dissoleue dictum caput mortuum in aqua, fac vt fæces fundum petant, clarum liquorem leni calore coagula ad siccitatem, & cum bolo in quadrupla proportione commisce in subtilissimum puluerem, hunc ex retorta vitrea luto obdurâ, nudo igne vrge in magnum vas recipiens; tunc acidum salis quod corpus in alcali tartari reperiebat, à potenti calore fugere cogitur; in magna autem ignis procella solus fugere nequit; eo quod ab alcali fixo absorptus: rapit secum sal tartari fixum, ita

vt ex acido & alcali mixtis, & violento igne pressis eliciatur spiritus semi-acido-salsus; qui vt est ex diuersa mixtione generatio artificialis, Mercurium ex supra dictâ solutione non præcipitat; medicinis tamen, per se, vt & mineralia quædam destruenda non inutilis: peractâ autem vnicâ operatione, pars tartari in aquæ elementum redit, & salis armoniaci aciditas ex altera tartari parte, sibi nouum corpus reinduit, qui rursus sublimatur & separatur.

*Spiritus
salis armoniaci reas-
sumit corpus in tar-
taro,*

Quærit curiosulus quare hoc loco elicitur spiritus ex tartari fixo alcali & volatili acido, & supra ex silicum alcali, & spiritu salis acido non succedere? cui respondeo, quòd salis tartari acrimonia in non admodum vehementi igne, planè in nihilum abit, vt alibi ostendi, hac de causa cum socio facilè in spiritum eleuatur: sed silicum alcali est fixius, quod priusquam fugit, potiusque cum adiuncto in vitrum vertitur.

Alcali